

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 451275

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XIII (8)

BUENOS AIRES, 27. JANUARJA (ENERO) 1955

No. (Štev.) 4

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

Družinska knjižnica

Menda ne mine teden, da bi kaka naša družina ne doživela dolgo pričakovane trenutke: vselitve v lastno hišo. Koliko skrbi je bilo, da je do tega prišlo, koliko premišljanja, kje in kako bi gradili, da bi novi domek vsaj malo nadomestil pravi dom tam preko morja. Vse te nove hišice bodo imele eno napako, če smo pri premišljanju, kam bomo postavili postelje, mize, omare in vse drugo, kar za vsakdanje življenje v hiši potrebujemo, pozabili na skromen prostorček, kjer bo imel častno mesto, naš družinski zaklad: dobra slovenska knjiga.

V domovini smo imeli ne le v družinah inteligentov, ampak tudi po mnogih kmečkih in delavskih hišah lepe družinske knjižnice. Začele so se s knjigami Mohorjeve družbe, ki so bile pred sto leti skoro vse, kar je slovenski človek lahko bral. Marsikje jih, žal, niso znali ceniti, kakor so zaslužile: prebrali so jih in zavrgli, marsikje pa so jih začeli spravljati v skrinje in jih ponovno prebirati v dolgih zimskih večerih in ko starim že niso bile več potrebne, so jih vzeli v roke sinovi in vnuki. Družini, ki se je navadila brati, mohorjevske knjige niso več zadostovale. Dokupovali so tudi druge knjige: leposlovne, poljudno znanstvene in strokovne, zadnja leta zlasti knjige Slovencev knjižnice, dodajali so vsako leto pratike in skromno vezane revije in časopise. Tekom desetletij se je tako nabralo stotine knjig, ki niso ležale mrtve, ampak jih je rod za rodom s spoštovanjem prebiral in hranil za one, ki bodo za njim prišli. Te družine so bile v srenji glavni stebri napredka na vseh toriščih in so v javnem življenju zavzemale vodilna mesta. Ko je barbar s severa leta 1941 zasedel večino Slovenije in ji hotel čim hitreje vtisniti tuji pečat, je bila ena prvih njegovih nasilnih gest ta, da je ukazal uničiti slovensko tiskano besedo. Teški kamijoni so odvažali v papirnice slovensko tiskano besedo. Tujec je dobro vedel, da njegovi potujočevalni načrti ne bodo uspeli, dokler bodo slovenske družine pile življenjsko modrost iz zdravih virov, ki jih je nudila domača knjižnica.

Če je bila dobra slovenska knjiga že doma toliko pomena, je še veliko večjega za nas, ki živimo odrezani od domovine in izpostavljeni veliko večjim nevarnostim za naš narodni obstoj. Živimo v okolju, ki nas brez pritiska in na kar prijeten način dela narodnostno mlačne. Naša majhnost in nepoznanost navdaja nas, zlasti pa mladino, z občutkom manjvrednosti. Stojimo pred primeri nenavadno nagle asimilacije, ki bo sicer neizogibno prišla, ne smela bi pa priti tako naglo.

Naša tiskana beseda je tista, ki bo pomagala ohranjati v naših družinah misel na dom in na materino besedo. Nimamo tiskanih reči toliko, da bi mogli povsem nadomestiti to, kar bi nam morala dajati domovina, če bi ne bila zastupljena njena beseda, vendar pa tudi naša svobodna književnost premore toliko zdrave in vredne duševne hrane, da je vsakomur dana možnost, da si ustvari družinsko knjižnico. Sedem naših Kolarjev-Zbornikov in lepe knjige naše založbe lahko postavimo kot temeljni kamen v to našo družinsko zakladnico. Cel kup drugih založb nam vedno nudi kaj lepega in zanimivega. Prav je, da hranimo številne revije, ki jih naročamo in beremo; koncem leta jih vezane postavimo poleg tega, kar že imamo. Mor-da nam bo tudi znanec od doma ali s kakga drugega dela sveta poslal slovensko knjigo... Tako bo naša knjižnica rasla mnogo hitreje, kakor si mislimo. Vzljubili jo bomo in dali ji bomo v hiši mesto, ki ga zasluži.

Mislimo na bodočnost. Prišel bo čas, ko bodo naše založbe ena za drugo ugasilile. Družine bodo ostale navezane na to, kar so si pravočasno oskrbele. Danes se marsikak mlad fant ali dekle izgovarja, češ, meni ni treba ničesar kupovati, saj imamo po en izvod vsega, kar pošljejo, pri starših. Dobro za danes. Kaj pa ko se bosta poročila in ustanovila neodvisen dom? Ostala bosta brez slovenske knjige in njeni otroci ne bodo imeli prilike, da bi spoznali domovino,

KRIZA OKOLI FORMOZE

Ameriško brodogradništvo se zbira okoli Formoze in 7. floti, ki je že tam od začetka vojske na Koreji (od l. 1950), hite na pomoč 3 velike letalonosilke z vsem svojim spremstvom. Nad 500 raketnih letal je na teh letalonosilkah in admiral Pride, poveljnik 7. flote, je pred odhodom iz Hongkonga na Formozo dovolil objaviti v listih, da imajo njegove ladje s seboj zadostno količino atomskih bomb.

Radio v Pekingu je odgovoril s povečano gonjo proti ZDA; vedno več se govori o tem, da kom. Kitajska ne misli odnehati in da ji ne gre samo za otoke v bližini kitajske obale (otok Tachen s svojo skupino), ampak da ne bo odnehala, dokler tudi Formoza ne bo pod oblastjo kom. Kitajske.

V Washingtonu so na te grožnje odgovorili s še pomembnejšo in nevarnejšo gesto: Eisenhower je poslal kongresu prošnjo za pooblastilo, da lahko uporabi ameriške vojske sile pri obrambi Formoze. Parlament je že izglasoval ta pooblastila Eisenhowerju in sicer s 409 glasovi, proti so bili samo trije glasovi. Ker bo senat najbrž z enako večino izglasoval potrdilo teh pooblastil, bo to glasovanje vsemu svetu zadosten dokaz o tem, kako zelo je celotno ameriško javno mnenje navezano na razvoj dogodkov v Pacifiku in kako si želi odločnejšega nastopa proti kitajskim komunistom.

VOJNA V PACIFIKU?

Ameriško javno mnenje je upravičeno nerazpoloženo proti Pekingu. Tam imajo komunisti zaprtih 11 ameriških letalcev. Ko je šel zanje tja posredovat sam generalni tajnik OZN Hamarskjöld, ni imela njegova intervencija nobenega uspeha. Pogajanja sicer niso pretrgana — toda ugled ZDA in OZN je v Pacifiku in med azijskimi narodi doživel nov padeč. V decembru lanskega leta je bila med ZDA in nacionalistično Kitajsko sklenjena posebna zavezniška pogodba. Ko se sedaj proti Formozi zbirajo kom. sile, bo dejansko prvič postavljena ta pogodba v preizkušnjo. Bilo bi porazno za ugled ZDA med azijskimi narodi, ako bi kitajski nacionalisti ne dobili v tem trenutku pomoči in opore od svojih zaveznikov.

A vendar je le težko ugotoviti, ali mislijo ZDA dejansko na to, da se bodo zaradi Formoze morale zaplesti v vojni spopad s kom. Kitajsko. Ko je Eisenhower prevzel oblast, je napovedoval konec vojne na Koreji. Kakor se vojska na Koreji ni končala ravno preveč častno za zahodne zaveznike, tako se je vojskovanje v Indokini še manj. Kakor je konec krize na Koreji pokazal, da se hoče ameriška zunanja politika v Pacifiku omejiti v utrjevanje tistega dela Azije, ki ga je še mogoče ohraniti izven kontrole komunizma, tako je kriza v Indokini pokazala, da je bila tam ameriška akcija že prepozna. Ko je v aprilu 1954 Dulles skušal Indokino rešiti s tem, da je obljubil ameriško intervencijo, ako se ji pridružijo vsi zavezniki, je njegov predlog v Londonu propadel. Zavezniki so reševali Indokino razbiti in so tudi želi primeren uspeh. Tokrat pa so ZDA pohitele in v krizo okoli Formoze posegle samostojno. Okoli Formoze se enotnost zaveznikov najbrž ne bo mogla pokazati — Kanada je že dala vedeti, da v slučaju izbruha sovražnosti tokrat ne bo sodelovala, kakor je v vojski na Koreji. Kanada, ki je ob Pacifiku največji angleški dominijon, bo v veliki meri diktirala stališče angleške vlade in ako bi moralo tokrat priti do skupnega nastopa OZN, bi bila situacija verjetno zelo drugačna, kakor pa je bila ob izbruhu korejske krize, ko je bila ameriška odločitev, poseči v vojsko na Koreji, skoraj da soglasno odobrena. Ko se tako ameriško brodogradništvo

jezik in probleme svojega naroda. Brezbržnost staršev bo storila prostovoljno to, kar je Nemeč pred štirinajstimi leti hotel storiti z nami nasilno.

Ne bojmo se majhnih žrtev, ki so potrebne, da si ustanovimo svoj družinski zaklad; družinsko knjižnico.

Formoze pripravlja na sodelovanje v obrambi nacionalističnega režima v Taipehu, je njena demonstracija tam komaj kaj več ko demonstracija moči in svarilo. Na zahodu se obnašajo tako, da na resen izbruh sovražnosti okoli Formoze ne računajo — vsaj ne v večjem obsegu — enako bo verjetno tudi v kom. taboru, ker je le malo verjetno, da bi si sovjeti dali harekovati iz Pekinga, kdaj in kako bodo začeli uporabljati atomske bombe in svoja najmodernejša orožja.

PRAVE TEŽAVE ŠELE NA VIDIKU

Tako se bo vsa oborožena demonstracija okoli Formoze omejila verjetno samo na pomoč nacionalističnim silam, ko bodo te izpraznjevale tiste otoke okoli Tachen, ki jih ne smatrajo v Washingtonu za strateško pomembne. Vse to pa se bo moralo zgoditi tako, da ta strateški umik spet ne bo izzvenel kot velik triumf komunistov.

Premoč komunistov v Aziji je še vedno vse prevelika, da bi je moglo biti tako kmalu konec, tudi če se bo sedaj mogoče še ustavila pred grožnjo ameriških atomskih bomb. V južnem delu Azije je vse polno praznin, kamor skuša komunizem vdreti, poleg tega pa varji Nehru svoj blok nevtralec, ki se ne omejuje samo na južno Azijo, ampak skuša zajeti še Afriko. V Indokini je položaj dosedaj zoren tako, da je bil samo v korist komunistom. Okoli vlade v Saigonu so komunisti zvarili toliko intrig, da je šlo v izgubo skoraj leto dni dragocenega časa in ni bilo mogoče izvesti nobenih vojaških priprav za obrambo ali uvesti tiste politične ukrepe, ki bi prestiž oblasti utrdile v boju proti komunistični ustrahovalni propagandi. Enako zeva velika praznina v Indoneziji, kjer je predsednik vlade filokomunist in je ves vladni aparat že močno miniran, če ni že v komunističnih rokah. V Birmaniji je bil pravkar Tito in njegov govor v Madrasu, kjer je govoril o "socialističnih družbah" v Birmaniji in Indiji, je gotovo bolj koristil komunistom kot pa ameriškim načrtom v tem delu sveta. Na Japonskem so dobili novega predsednika vlade in pri marčnih volitvah bo verjetno dobil japonski parlament tisto večino, ki bo skušala japonsko zunanjo politiko vključiti vsaj v Nehrujev nevtralni blok, če se ne bo nova vlada celo odločila za politiko sodelovanja s kom. Kitajsko (japonsko gospodarstvo ne more uspevati, ako nima kitajskega trga) in za politiko dobrega sosedstva s Sovjetsko zvezo.

Poleg vseh teh, ki budno zro na to, kako močni se znajo pokazati Amerikanci v Aziji, so pa še zavezniki ZDA v Pacifiku tisti, ki si žele, da bi ZDA trdno ohranile v svojih rokah vodstvo v tem delu sveta. Zaradi krize okoli Formoze se čuti v največji nevarnosti vlada v Manili, ki stalno povdarja, da bodo kit. komunisti po ev. zasedbi Formoze takoj nadaljevali z napadom na Filipine. Avstralalija in Nova Zelandija sta z ZDA povezani v posebni ANZUS vojaški zavezi in obe državi bi se čutili zelo prizadeti in njih varnost omajana, ako bi se izkazalo, da ZDA niso izvajale določb pogodbe, ki je bila šele pred mesecem dni podpisana med nacionalistično Kitajsko in Washingtonom in ako bi vpliv ZDA padel zaradi poraza okoli Formoze.

Prvič so ZDA zagrozile kom. Kitajski z atomskimi bombami med pogajanja za premirje na Koreji. Takrat je (začetkom l. 1953) Dulles sporočil Nehruju, da bodo ameriška letala bombardirala z atomskimi bombami Mandžurijo, ako bodo kit. delegati na konferenci v Panmunjonu še naprej izvajali obstrukcijo. Nehru je hitro opravil svojo nalogo — 48 ur kasneje se je obnašanje kit. delegatov spremenilo in so se pogajanja pospešila.

Vprašanje je, ali bo sedanje opozorilo zadostovalo in rodilo enak uspeh.

**Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo**

Instalirarse en Córdoba la nueva planta industrial

El miércoles 19 de enero firmó el general Perón el decreto que aprueba la inversión de Capital de la Empresa Norteamericana Kaiser Willys. En la virtud de los contratos firmados ese mismo día entre el IAME y la firma Kaiser-Willys instalarse en Córdoba nueva planta industrial, denominada INDUSTRIAS KAISER ARGENTINA S. A. Su objeto fundamental será la construcción de una planta industrial para la fabricación de 40.000 vehículos automotores anualmente.

El capital financiero de la nueva sociedad será entre bienes productivos y efectivos, de unos \$ 560 millones. El aporte de capital de Kaiser-Willys ascenderá a más de 115 millones de pesos, equivalente en dólares estadounidenses, al tipo de cambio del mercado libre en la plaza de Buenos Aires, a 8.000.000 de dólares. Este aporte de capital estará constituido por modernas maquinarias y equipos a introducir de EE. UU. A su vez, el IAME invertirá, maquinarias y otros elementos valuados en 80 millones de pesos. El capital de Industrias Kaiser Argentina S. A. sumará unos 360 millones de pesos, pero mediante recursos financieros el activo de la firma oscilará alrededor de los 560 millones. La diferencia que exista entre las acciones que suscriban Kaiser-Willys

y el IAME y el monto total del capital, se cubrirá por los inversores privados de Argentina.

La capacidad de producción será de 40.000 unidades anuales, de acuerdo con estas cifras: 20.000 "jeeps" Universal Willys, a doble tracción; 10.000 automóviles Kaiser, sedan, de 4 puertas, para pasajeros; 5.000 camionetas rurales de simple y doble tracción y 5.000 camionetas "pick-up" de una tonelada. La planta destinada a la fabricación de motores tendrá una capacidad anual de 65 mil unidades, de 4 y 6 cilindros.

El programa de producción de los jeeps comenzará en 1956, llegándose en esta especialidad a la capacidad a fines de 1957. La línea completa de automóviles sedan, camionetas rurales y pick-up que se iniciará en fechas distintas habrá alcanzado la plena producción a más tardar en 1959, debiendo destacarse que utilizará en su gran mayoría elementos obtenidos en el país.

La dirección técnica de la planta estará a cargo del ingeniero James Mc Cloud, de la Kaiser-Willys, quien se encargará de la producción. La citada firma se compromete a traer los expertos para la puesta en marcha de la planta. El resto del personal, en todas las categorías, será de Argentina.

V mestu Córdoba bodo zgradili novo tovarno za izdelovanje avtomobilov

V sredo 19. januarja t. l. je general Perón podpisal dekret o inverziji kapitala severnoameriškega industrijskega podjetja Kaiser-Willys v argentinsko industrijo. Istega dne je bila v vladni palači podpisana tudi pogodba med IAME in omenjeno severnoameriško industrijsko družbo za zgraditev nove velike tovarne v Córdoba, ki se bo imenovala INDUSTRIAS KAISER ARGENTINA S. A. ter ima namen letno izdelati 40.000 avtomobilov.

Kapital novega industrijskega podjetja bo znašal kakih 560 milijonov pesov. Podjetje Kaiser bo vložilo v novo industrijo v Argentini več kot 115 milijonov pesov, kar bo odgovarjalo vrednosti 8 milijonov dolarjev po zamenjavi na svobodnem trgu v Buenos Airesu. Za to vrednost bo podjetje Kaiser-Willys uvozilo v Argentino najmodernejše stroje iz Severne Amerike. IAME bo vložila v novo podjetje delno v gotovini delno v strojih 80 milijonov pesov. Kapital novega industrijskega podjetja Industrias Kaiser S. A. bo dosegal višino 360 milijonov pesov, toda s finančnimi rekur-

zi se bodo aktivne podjetja gibale okoli višine 560 milijonov pesov. Diferenco, ki bo nastala s podpisom akcij s strani predstavnikov severnoameriške industrije Kaiser-Willys in IAME in med celotnim kapitalom novega podjetja bodo pokrili s svojim kapitalom privatniki v Argentini.

Nova tovarna bo letno izdelala 40.000 avtomobilov in to 20.000 jeepov Universal Willys, 10.000 osebnih avtomobilov, 5.000 poljedelskih kamionet in 5.000 tovornih avtomobilov. Poleg tega bo lahko tovarna izdelala letno 65.000 motorjev. Jeepe bo začela tovarna izdelovati leta 1956. Izdelovanje osebnih in tovornih avtomobilov se bo pa v polni meri lahko začelo najkasneje leta 1959.

Tehnično vodstvo tovarne bo imel ing. James Mc Cloud. Pod njegovim nadzorstvom bo tudi izdelava avtomobilov. Industrijsko podjetje Kaiser-Willys se je tudi zavezalo, da bo pripeljal v Argentino svoje strokovnjake, da bo novoustanovljena tovarna v Argentini lako začela obratovati, ostale osebe bo pa dala Argetina.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: V vodah Atlantskega oceana ob vzhodni obali USA so uspešno preiskovali prvo atomsko podmornico "Nautilus", ki ima 3000 ton in more brez postanka pluti pod vodo večkrat okoli sveta. — Ameriška vlada je sklenila, da v letošnjem letu ne bo izvedla nobenih hidro-genskih poskusov, pač pa samo atomske. — Eisenhower je ponovno pozval zahodni svet, predvsem pa ameriški kongres, da odpravi vse ovire, ki stoje na poti svobodni izmenjavi blaga na svetovnih trgih.

OZN: V OZN so se pojavili predlogi, da naj bi ta organizacija posredovala v sporu med rdečo Kitajsko in Formozo in skušala doseči premirje med obema nasprotnikoma. Nekateri so celo predlagali, da bi oba tabora priznali kot dva različna naroda. Tudi Eisenhower je podal slične izjave na tiskovni konferenci.

GUATEMALA: Skupina komunistov je nameravala izvesti državni udar v Guatemali, kjer so komaj pred nekaj meseci preprečili komunistično revolucijo. Vlada ima položaj trdno v rokah. Poulični boji v Guatemali so zahtevali več smrtnih žrtev.

C. RICA: Državljska vojna v Costa Rici se je končala s popolno zmago vladnih sil, ki jih je vodil Figueres. Upornike so ali pobili, ali polovili odn. jih poglani čez mejo v Nicaraguo.

FRANCIJA: Velike poudonji v Franciji in hudi snežni zameti v severni Angliji ter v Srednji Evropi so povzročili

težko škodo gospodarstvu prizadetim državam. Letošnja zima je v Evropi izredno huda, prav tako v USA, kjer je mrz zahteval že več človeških žrtev.

FLR: Tito je sprejel vabilo za obisk Francije letošnjo pomlad. Sedaj se preko Egipta vrača na svoji ladji "Galeb" domov.

BURMA: Tito je v Burmi zagovarjal "mirno sožitje med vzhodom in zahodom", kakor ga propagira Moskva in se je tako tudi v tej azijski državi izkazal za enega najboljših kremejskih agentov v zahodnem svetu. Da bi bila farsa še večja, je Tito sklenil z Burmo izmenjalno pogodbo, po kateri bo Burma pošiljala v Jugoslavijo riž, Jugoslavija pa bo Burmi pošiljala orožje, s katerim bo mogla birmanska vlada nadaljevati borbo proti komunističnim partizanom ob severni meji. Poleg orožja je Tito obljubil, da bo poslal v Burmo tudi svoje častnike, ki bodo nastavljeni kot vojaški instruktorji v burmanski vojski, ki šteje 60 do 70 tisoč mož.

FORMOZA: Komunisti so izvršili uspešno invazijo na nekatere otoke, ki so jih doslej imeli v posesti kitajski nacionalisti.

KITAJSKA: Režim v Pekingu je objavil, da dovoljuje družinam ujetih Amerikancev potovanje na Kitajsko in obisk svojih očetov odn. sinov. V USA izjavljajo, da je ta ponudba nov propagandni manever kitajskih komunistov.

Ameriški katoličani in OZN

(Prispevek iz USA)

V vseh javnih zadevah, ki se ne tičejo naravnosti vere in morale, najdete med ameriški katoličani različna gledanja. Naj bo domača politika, naj bodo mednarodna vprašanja, naj bodo socialna ali katera koli druga kulturna vprašanja, zlepa ne boste našli enotnega mnenja med ameriški katoličani. Nič čudnega ni, če tudi glede OZN — Organizacije Združenih Narodov, gledanja ameriških katoličanov gredo daleč narazen. Celo strogo katoliški, lahko bi rekli izrecno verski škofijski tedniki, so si glede tega takorekoč v lasih. Nekateri na ves glas izjavljajo, da OZN ne pomeni nikake rešitve, dočim drugi enako glasno poudarjajo, da je OZN lahko rešitev za vsa tako silno zamotana svetovna vprašanja.

Eden med zagovorniki OZN je "Pittsburgh Catholic", tedensko glasilo pittsburske škofije v državi Pennsylvania. Poglejmo na en primer, kako se ta časopis zavzema za OZN.

V eni svojih številčk poroča, da uradni Washington apelira na ameriško javnost, naj poda svoje izjave in nasvete, kako naj se črter ali temeljna ustava OZN spremeni. List se pohvalno izraža o načrtih za spremembo te ustave. Pove, da so te stotine Amerikancev že odzvale povabilu Washingtona in pismeno ali osebno na tozadevnih konferencah podale svoje mnenje. Z velikim obžalovanjem pa ugotavlja, da je bilo med tistimi stotinami komaj pol tucata katoličanov.

Po tej ugotovitvi list razmišlja:

"Ena reč je, ki nam ne gre v glavo. Spet in spet se sprašujemo: Zakaj mi katoličani tako brdko malo vplivamo na politične in socialne zadeve naše države? Verjetno je za ta pojav med nami več ko en vzrok. Pojav je pa ta, da ob važnih javnih vprašanjih katoličani ali lepo molčimo, ali pa dajemo od sebe izjave, ki so najrajši destruktivne. Zakaj tako? Vzemimo to vprašanje: OZN in idejo za federalizacijo sveta. Ne moremo reči, da nimamo navodil in migljajev od sv. Očeta in od svojih škofov. Sveti Oče je dovolj glasno poudaril potrebo svetovne organizacije, ki naj ustvari primerne zakone in pazi na njihovo izvedbo."

List skuša odgovoriti na vprašanje, zakaj mnogi ameriški katoličani kljub temu ne slede papežu in škofom. Pravi, da mu dvoje sili v misli, ko išče odgovora na svoje vprašanje.

Prvo je znana malomarnost, ki se prav za prav drži vseh Amerikancev. Ne moreš jih zainteresirati za stvari, ki jim niso tik pred nosom. Ne uvidijo, da med daleč in blizu skoraj ni več razlike. Navaja zgled iz knjige "Democracy in America", ki je izšla že leta 1830. Tam se bere:

"Težko je dvigniti našega človeka iz njegovih najožjih osebnih interesov do spoznanja, da so interesi države obenem tudi njegovi lastni interesi. Šele ko je država v interesu javnosti sklenila, da bo tekla nova cesta preko posestva nekoga privatnika, tedaj se dotični privatnik zbudi in začne uvidevati, da končno le ni sam na svetu. Morda se mu celo zbudi zavest, da sta on in država v tesnejših zvezah kot si je doslej predstavljala. Država je samo eden od pojavov, ki naj nam ustvarijo zavest, da je poleg nas na svetu tudi takozvana javnost in ž njo vred takozvani javni blagor."

List razmišlja dalje in pravi, da ta zgled iz tako stare knjige skoraj do pičice razloži današnjo malomarnost Amerikancev sploh, posebej ameriških katoličanov, v zadevah svetovnih problemov. Ona knjiga je v svojem času mogla poudarjati zgolj odnose med privatnikom in državo. Od takrat do danes se je pa svet razvil do točke, ko sv. Oče ne govori več le o poedini državi, ampak poudarja odnose poedinca in poedinih držav do — "international community" — do svetovne skupnosti.

Nato list preide na razpravljanje o drugem vzroku, ki mu je prišel na misel ob vprašanju, zakaj ameriško katoličanstvo nima vpliva na javne zadeve. Ta drugi vzrok najde list v dejstvu, da je v vodilnih krogih katoliškega tabora toliko needinosti, kadar stoji pred nami kakšno tako vprašanje. List se vrne spet k našim odnosom do OZN in pravi:

"Lani se je oglašil washingtonski nadškof Patrick O'Boyle in podal svoja mnenja glede OZN. Ponovil je dobro premišljene besede sv. Očeta in nato izjave ameriškega episkopata. Navrgel je še mnenja katoliških učenjakov glede mednarodnih zadev. Vse to je povzel v zaključno izjavo, da je koncem konca OZN naše zadnje upanje za dosego svetovnega miru. Kljub tem in takim pojavom pa vidimo, da neki zelo

Dr. Janez Evangelist Krek in Argentina

Ko smo Slovenci še komaj kaj vedeli o Argentini, je pred štiridesetimi leti dr. J. E. Krek že sanjal o veliki gospodarski zvezi med Slovenijo in Argentino. Že tedaj, ko je pred prvo svetovno vojno bilo še malo Slovencev v Argentini, kamor so se začeli kompaktno naseljevati Slovenci — predvsem Primorci zaradi novih političnih razmer — šele po svetovni vojni. Takrat pa je tudi že dr. Krek bil mrtev, pa tudi njegova zamisel ni bila več ustvarljiva zaradi sprememb v Argentini. Tedaj je namreč najpomembnejši tukajšnji naseljenec iz tedaj avstrijske Dalmacije Nikola Mihanović že prodal svoje podjetje Angležem ter se ni več pečal aktivno s trgovino, se pravi z brodplovstvom, temveč le še živel od svojega kapitala, ki so ga po smrti leta 1929 računali na 128 milijonov argentinskih pesov tedanje vrednosti! To je pomenilo, da je bil eden najbogatejših mož v Argentini, gotovo pa eden najbogatejših Jugoslovancev. Delovanje tega "selfmadmana", ki se je od preprostega dalmatinskega ribiča, rojenega v okolici Dubrovnika, prebil s svojim delom in zmoglostjo do posestnika preko 300 ribiških brodov, s katerimi je absorbiral vso rečno plovbo v Argentini, ter do lastnika prvih nebotičnikov v Buenos Airesu, samo njegova estanca "Dalmacia" je bila večja, kakor vsa Dalmacija, njegova domovina vkup, — je poznal dr. Krek že leta 1912 in na njem začel zidati svojo idejo o slovensko-argentinski gospodarski zvezi. O tem je poročal v svojih spominih "Argentinski filmi", Franc Dalibor v Duhovnem življenju l. 1938 (str. 25.). Na to sem naletel slučajno, iščoč svoje gradivo. Prepričan sem, da bo to zanimalo tudi bralce Svobodne Slovenije, kajti — z lahkoto si bodo predstavili, kakšno gospodarsko postojanko bi imeli tukaj, da se je ustvarila ideja, zamisljena po J. E. Kreku — pred 40 leti. Franc Dalibor piše o tem takole:

"Leta 1912, pred odhodom v Argentino, sem v Ljubljani posetil med drugimi sedanji pomembni osebnosti rajnega dr. J. E. Kreka. Čudil sem se njegovemu poznanju argentinskih prilik. Doumel je vrednost trgovske zveze s to deželo in me je prosil, naj se pozanimam za stvar od bliže. Res sem leta 1913 poslal "ekspozé". Skoro sem bil stvar pozabil.

Ko za novo leto 1914 sprejemem debelo pismo iz dunajskega parlamenta. Primojduha, kdo mi pa to piše iz dunajske državne zbornice? sem modroval. Pa je bil dr. Krek. Piše, da bi te medsebojne gospodarske zveze vzele v roke Gospodarska zveza v Ljubljani, ali ker je še mlada in gospodarsko šibka, bi rabila v Argentini finančno oporišče in kdo bi bil boljši po Krekovem mnenju kot gospod Nikola Mihanović?! Naj ga obiščem ter navdušim za tako podjetje, ker ako se uresniči, bi bilo pri podjetju tudi za mene košček belega kruha. Zadevo sem zaupal šariču (uradniku podjetja op.) Gospod Mihanović je letoval v Mar del Plata. Zato sva se s šaričem odpeljala tja. Šarič pa je iz Trsta dober poznan slovenske razmere ter je Mihanoviću raztolmačil, kdo je Krek in njegov gospodarski pokret. Sprva je Mihanović okleval. Ko mu je šarič raz-

znani katoliški uvodničar skoraj teden za teden ponavlja v svojih objavah, ki jih tiskajo številni katoliški tedniki in jih berejo milijoni katoličanov, svojo usodno trditev: Uničiti moramo OZN ali bo pa OZN uničila nas..."

Preprost ameriški katoličan, nadaljuje člankar, ki bi rad prišel na jasno o stvari, bere in sliši eno in drugo plat, pa ga zmeša in si nikakor ne more narediti prave slike o položaju. Bere eno in si misli, da je OZN res zadnje naše upanje. Bere drugo, pa je skoraj prepričan, da OZN dela svetu in njemu osebnemu golo škodo. Okleva med enim in drugim, pa nazadnje ne ve, pri čem je. Zato rajši molči in si misli, da je molk najboljše taktika. Če molči, se vsaj ne bo na nobeno stran zaletel.

Kakor v zadevi OZN, tako gre stvar naprej tudi v mnogih drugih javnih ali celo svetovno pomembnih vprašanjih. To dejstvo v dobršni meri razloži žalostno resnico, da ameriški katoličani kljub svoji številnosti prav za prav na javnih pozornicah v Ameriki in širšem svetu silno malo pomenijo.

Taka in podobna izvajanja pogosto objavlja tednik "Pittsburgh Catholic". Naj ostanejo na tem mestu brez našega komentarja. Morda bo prilika, da napišem kdaj kaj tudi iz misli onega, ki baje propagira misel: Uničimo OZN ali pa bo OZN uničila nas...

Oba.

lagal, da bi ustanovitev takega podjetja bila tudi za njega finančno ugodna, mu je ta zabranil rekoč: "Pa zar misliš ti, Grgo, da je za praviti pare trebam Tebe i Tvojega Kreka?" Na kar mu šarič z veliko prisotnostjo duha odgovori: "Za praviti pare ne trebate vi nas, ali mi trebamo vas." Končno je le obljubil, da sprejme financiranje po dr. Kreku zamišljene družbe ter da se temelji podjetja udarijo takoj, čim pride dr. Krek v Argentino, da se vse dogovori. Mihanović je posebno poudarjal, da njemu ni nič od tega, če tudi založi za Krekovo zamisel en milijon pesov, samo, da bo imel posla s sposobnimi in poštenimi ljudmi. Pač ni poznal dr. Kreka, drugače bi si bil to pripombo prihranil. Stvar je bila s tem sigurna.

Ali človek obrača, Bog pa obrne. Koncem junija 1914 mi je dr. Krek sporočil, da pride v Buenos Aires. Da je imel velike poteškoče s trgovinskim ministrom, da mu je ta le končno izposloval pri paroplovni družbi "Austro-Americana" prosto vožnjo iz Trsta v Buenos Aires in nazaj.

"Iz ene skrajnosti smo padli v drugo"

ugotavlja Boris Zihel na zasedanju plenuma

Zveze književnikov Jugoslavije

V Beogradu je 10., 11., 12. in 13. nov. zasedal plenum Zveze književnikov Jugoslavije. Predsednik Zveze Josip Vidmar je v otvoritvenem govoru poudarjal, da je bil namen tega zborovanja "svobodna diskusija o aktualnih problemih naše književnosti". Dnevni red je določal najprej branje vseh 11 referatov, nato pa debato.

Prvi je govoril stari kom. propagator Miroslav Krleža o "tendenci v umetniškem ustvarjanju". Umetnost je najprej definiral kot "ritmičen odraz gibanja, ki je osnovna oznaka materije in življenja. Toda to ritmično odražanje mora imeti spoznavni in moralni namen, kajti v umetnosti živi 'moralno intelektualni' navdih za vse tiste napore, s katerimi je človek postal človek'. Zato za umetnost ne velja samo 'vprašanje načina in spretnosti v izražanju, temveč prav tako tudi vprašanje človeškega moralnega lika in njegovega obstanka pod zvezdami'."

Drugi referent Josip Vidmar je razpravljal o "realizmu in fantastiki". Takoj v začetku se je zavaroval za svoja izvajanja z besedami, da "nima namena propagirati ne tega ne onega načina umetniškega izražanja, temveč mu gre za njuno razčlenitev posebno v času, ko po eni strani realizem vroče zagovarjajo, po drugi strani pa se vztrajno pojavljajo najrazličnejši antirealizmi."

V nadaljnjih izvajanjih je omejal krizo realizma. Navajal je tudi, da so vsa velika dela svetove književnosti bolj ali manj fantastična.

Za njim so sledili drugi referenti. Tako so govorili med drugim Zoran Mišić o "funkcijah poezije in o njenem trajnem gibanju med stvarnostjo in sanjami človeštva", Bora Pavlović o "sodobnem in modernem v književnosti", Marko Ristić o "funkciji književnosti in o družbeni odgovornosti književnikov", Ervin Šinko o "nekaterih skupnih značilnostih raznih programatičnih estetik v odnosu do umetniškega ustvarjanja", Janez Menart je govoril o "problemu forme in sodobne tematike". Med drugim je bil njegov referat, po poročilu ljb. lista, "odgovor onim, ki se v pesniški obliki zavzemajo za 'modernizem za vsako ceno' pri čemer je poudaril, da je za umetnost odločilna vsebina, ki mora biti izražena v jasni in razumljivi obliki." Oto Bihalji-Merin je imel referat o "nesporazumih v kulturi, atomizaciji umetnosti in poskusih sinteze", Marin Franičević o "realističnem in modernem", Slobodan Novak o "sodobnem in modernem v književnosti".

Za temi so se vrstili še drugi govorniki, ki so imeli ali referate ali pa so posegali v debato. Tako je med drugim Kajetan Kovič govoril o pojmu modernizma v književnosti naglašal, da "je vsako formalno razpravljanje jalovo". Moderna da je tista umetnost, ki "globoko razume in izraža sodobno stvarnost". Le taka umetnost je zanj moderna in trajna. Boris Mihajlovič je razpravljal o krizi sodobne književnosti v Jugoslaviji pod komunisti in o trenjih med raznimi strujami. V debato je posegel tudi Boris Zihel. Med drugim je opozarjal "na nevarnost za razvoj naše književnosti in umetnosti, ki ji preti od teorij, kakršna je teorija o izvenrazrednem značaju in nepartijarnosti umetnosti". Za takimi teorijami se skrivajo po Zihelu "zavestne partijske in to reakcionarne tendence". Polemiziral je tudi z izvajaj-

Kar pade tresk iz jasnega neba: avstrogrška vojna napoved Srbiji ter iz nje razvijajoča se svetovna vojna. Še sem prejel leta 1915 dvoje pisem od dr. Kreka. V prvem sporoča, da je med vojno hitra realizacija gospodarskih načrtov nemogoča. V drugem piše, da se v Evropi vsesplošno pričakuje, da se vojna konča v par tednih ter da se bomo nato s podvojenimi silami vrgli na delo. Pa se Krekovi upi niso uresničili. On sam je prezgodaj omahnil.

Potem ko je Mihanović svoje podjetje predal Angležem, o kakšnem trgovinskem udejstevovanju niti slišati ni hotel. Saj je likvidiral celo svojo veletrgovino "Austro-Hungara", ki je iz češke uvažala porcelan, steklo in kovinske izdelke...

Ker se mi zdi, da Krekologi še niso zabeležili te zasnove Krekovega duha in podjetnosti, ki bi nam že vso dobo Jugoslavije lahko pomagala premagovati gospodarske krize in pomenila med vojno ter sedaj neizmerno mnogo, priobčujem ta Daliborov spomin. Pa tudi za to, ker teče zdaj štiridesetletnica te zamisli, ki stoji takoj v temelju slovensko-argentinskih medsebojnih stikov. T. D.

ARGENTINA

Glavna konfederacija za delo in Glavna gospodarska konfederacija sta sklicali v Bs. Airesu nacionalni kongres produktivnosti in socialnega blagostanja. Kongres je začel predsednik republike general Perón. V svojem govoru je omenjal cilje tega zborovanja, povdarjal etični moment dela in naglašal, da je dolžnost slehernega Argentinca, da dela kar največ more z namenom, da bi s tem obogatil republiko.

Lastniki treh japonskih jeklarn, ki so se nedavno mudili v Bs. Airesu, so po svoji vrnitvi v domovino poslali z letalom kot svoje darilo predsedniku generalu Peronu 1500 sadik japonskih češenj in 500 sadik japonskih sliv. Po odredbi predsednika generala Perona bodo sadike omenjenih dreves posadili v parku Avellaneda.

Minister za industrijo dr. Santos je povabil k sebi predstavnike 23 svetovnih tovarn za izdelavo električnih strojev ter jih seznanil z načrtom vlade, da bo za zboljšanje preskrbe prestolnice z električno energijo zgradila daljnovod iz San Nicolasa do Bs. Airesa. Kot znano bo elektrarna v San Nicolasu proizvajala 300.000 KW električnega toka. Po daljnovodih za visoko napetost 132.000 Voltov bo prihajala električna energija v Morón, kjer se bo zbirala v veliki podcentrali. Od tu bodo električni tok razdeljevali v štiri nadaljnje podcentrale v mestih Vicente López, San Andres, Villa Sarmiento in La Tablada, od katerih bo imela vsaka zmogljivost 120.000 KW. Vse te podcentrale bodo zvezane s podzemskimi kablji. Na ta način bo kmalu na razpolago do 200.000 KW električne energije. Vsa ta dela morajo biti namreč izvršena v 20 mesecih.

Argentinska vojna mornarica je nedavno s svojim ledolomilcem "General San Martin" prodrla na področju argentinske Antartide do položaja, ki je oddaljen samo še 1.300 km od Južnega tečaja. Na tem mestu se je posadka ledolomilca izkrcala in postavila tam svojo bazo. Poveljnik ledolomilca pomorski kapetan Ogara je to bazo imenoval po slavem argentinskem pomorščaku "Capitan Piedrabuena".

V Argentino bo prispel na povabilo argent. vlade na uradni obisk minister severnoameriške vojne mornarice Charles Thomas. Tako poročajo iz Severne Amerike.

Zadnje neurje v Cordobi, ki ga je spremljal orkanski vihar, je povzročilo škodo do 400 milijonov pesov. Vihar je bil tako silovit, da je rušil letalske hangarje. Poškodoval je tudi več letal.

Jugoslovanska vlada je odlikovala zunanjega ministra dr. Jeronima Remorina z Redom jugoslovanske zastave I. stopnje. Odlikovanje mu bo izročil Titov poslanik dne 2. februarja popoldne.

V Andskem področju so v zadnjem času divjali siloviti snežni viharji. Temperatura je zelo padla. V letoviškem mestu Eva Peron so imeli —21°.

Po odredbi zunanjega ministrstva od ponedeljka 24. t. m. ravnateljstvo za imigracijo kontrolira potne liste argentinskih državljanov in tistih tujcev, ki že dalj časa žive v Argentini. Pred to oblastjo bo treba predložiti tudi dokumente o zaslužku osebe, ki želi potovati v inozemstvo, izjaviti v kakšnih namenih misli potovati, v katero deželo in mesto itd.

Po zadnjem številu znaša imovina province Sta Fe 1.987.007.512 pesov

Na avtomobilskem dirkališču buenosaireške mestne občine sta bili zadnji nedelji veliki mednarodni avtomobilski dirki. Pri prvi — za nagrado republike Argentine — je prvi prišel na cilj znani avtomobilski dirkač svetovni avtomobilski prvak Fangio. Tej tekmi je prisostvovalo nad 100.000 ljudi ter je vstopnina vrgla 3 milijone pesov. Fangio je zmagal z avtomobilom znamke Mercedes Benz. Podružnica te firme v Argentini mu je izplačala kot svojo nagrado 150.000 pesov v gotovini. Pri avtomobilskih tekmah na progi 1.000 km zadnjo nedeljo je zmagal Enrique Diaz Saenz Vallente.

Šele pred nedavnim se je zvedelo na Koroškem, da je neguš Haile Selasie ob svojem obisku v FLRJ hotel obiskati tudi Zagreb in obenem tudi videti kardinala Stepinca. Ker oblasti na to niso pristale, neguš tudi Zagreba ni hotel obiskati.

KOROŠKA

Pravi mladinski kulturni parlament je bilo zborovanje tečajnikov-bogoslovcev, učiteljskih, gojencev, gojenk, fantov in deklet iz 30 slovenskih župnij na Koroškem, ki so se zbrali na začetku zimске prosvetne sezone v Celovcu, da se pogovore o prosvetnem delu v novi prosvetni sezoni. Prosvetni tečaj se je začel z mašo, pri kateri je imel pridigo g. Vinko Zaletel. Uvodno predavanje o lepota krščanskega kulturnega življenja in delovanja je imel kanonik Bluemel. Za njim je imel referat prof. dr. Vinko Zwitter o kulturni sliki slovenske vasi in fare na Koroškem. Poudarjal je, da idila nekdanje domačnosti in prisrčnosti podeželja blede, ker v vasi sili najbrutalnejši materializem, brezsrčnost in duhovna plehkost, ki rušijo temelje družinske, vaške in farne skupnosti. Govornik je naglašal, da bo zoreča podeželska mladina odločevala, ali bo naša vas ob vsej moderni tehniki samo še dobavitelj mesa in lesa, jaje in mleka, ali pa bo spet stržen kulturnega in telesnega zdravja naroda in domovine. Predavanju je sledil razgovor, ki je podal sodobno kulturno sliko Zilje, Roža in Podjune ter njene sončne in senčne strani. V popoldanskem predavanju je g. Vinko Zaletel nakazal tečajnikom številna področja, v katerih se lahko udeležuje farna prosveta, prof. dr. Zablatnik je pa podal prikaz ljudskih obredov in običajev. Uspeli prosvetni tečaj so zaključile skioptične slike, ki so odkrivala lepoto podeželske kulture v pesni in noši, cvetju in romantiki, plesu in obredju.

Novice iz Slovenije

V Rogaški Slatini so na zboru gostincev in turističnih delavcev Slovenije ugotavljali, da se je turizem ne samo v Evropi, temveč tudi v Sloveniji zelo razširil. Pred vojno, ko je bil 1938 dosežen rekord, je znašal celotni inozemski turizem v Evropi 11.5 milijonov turistov, po vojni I. 1951 pa se je to število povzpelo na 16 milijonov, leta 1952 pa že na 22 milijonov. V Sloveniji se je v prvih mesecih lanskega leta število domačih in inozemskih turistov tudi povečalo. Domačih turistov je bilo ta čas 231.000 — za 3.000 več kot leta 1952, tujih pa 49.000 ali 11.000 več kot leta 1952. Število nočitev se je pri inozemskih turistih dvignilo na 111.000, pri domačih je pa padlo za 62.000. Ti podatki kažejo na važnost in pomen inozemskega turizma za Slovenijo. Potrjujejo pa tudi opažanja, da se turizem v Sloveniji vse hitreje preusmerja od penzijskega k prehodnemu in izletniškemu turizmu. Od inozemskih turistov je bilo v omenjenem času v Sloveniji največ Nizozemcev, na drugem mestu so bili Angleži. Nemci, katerih je bilo leta 1952 največ, so lani v Sloveniji glede inozemskih turistov zasedli šele tretje mesto. Zanimivo je tudi to, da so se v posameznih krajih najdalje zadrževali Nizozemci, najmanj pa Nemci. Od turizma je imela Slovenija po približnih računih v prvih osmih mesecih 1954 966 milijonov dinarjev dohodkov, t. j. 12 milijonov dinarjev več kot pa leta 1952.

Umrli so. V Ljubljani: Marija Počkar, roj. Pipan, žena drž. upok., Jože Štajer, dr. Josip Tomšić, odvjetnik, Ciril Ibič, orodni mojster, Cvetko Smerekar, uslužbenec, Drž. zavarovalnega zavoda, Pavla Tomšić, roj. Robežnik, Valerija Bras, Franja Pelc, roj. Rigler, Metod Kačič, ravnatelj podjetja "Kurivo", Magda Gomišček, roj. Franchetti, upokojenka, Ana Weiss in Marija Reven, strokovna učit. v Gorenjem Logatcu, Filomena Gorup, roj. Kosi, učit. v p. v Ptuj, Franja Štrajner, roj. Kogej v Novem mestu, Antonija Mesec, roj. Celinšek na Viču, Alojzij Erjavec, pos. iz Radne pri Boštanj, Viktor Mislej, sodni uradnik v p. v Sežani, Stane Vindišar na Jesenicah, Gustika Škrabl v Rogaški Slatini, Franciška Sirkov, upok. v Gunceljah pri št. Vidu, Anton Sever-Erženov v Vižmarjih, Mirko Kožuh, nadučitelj v p. v Mariboru, Antonija Debevec, roj. Pollak vdova po višjem fin. svetniku v Kamni-

(Nadaljevanje z 2. strani)

karih sodobnih literarnih pojavov in prizadevanj ni priporočal, marveč jih je navađal samo kot znamenja razumljivega odpora proti realizmu v njegovi klasični obliki.

V svojih zaključnih besedah je Josip Vidmar tudi naglašal, da "smisel tega zasedanja ni bil v tem, da bi prišlo do nekih definitivnih rezultatov".

Izvajanja dveh vodilnih komunistov med jugoslov. književniki, Miroslava Krleža in Borisa Zihnerla, pa dovolj jasno povedo kakšna naj bo pod komunisti književnost, in kakšne cilje mora zasledovati.

ku, Antonija Zupan, roj. Černigoj v Vikričah, Franc Demšar, pos. v Volči pri Poljanah, Ivan Berlan v Brežicah, Karolina Štrupi, roj. Drogenik v Celju in Ivana Sameja iz Doba št. 105 pri Domžalah.

V Sloveniji so začeli s propagando za zvišanje proizvodnje in porabe brezalkoholnih pijač. V ta namen je bila v Ljubljani razstava brezalkoholnih pijač, katero je obiskalo 30.000 odraslih in otrok. Na razstavnem prostoru so razni grafiki opozarjali obiskovalce na veliko družbeno zlo — pijanstvo in na škodljivost alkoholizma. Tako je bilo razvidno, da v Jugoslaviji 5 milijonov ljudi redno uživa vino in žganje. Ti popijejo letno 455 milijonov litrov vina in žganja. Na človeka pride tako približno 100 litrov teh pijač. Za omenjeno količino alkoholnih pijač izdajo letno 45 milijard dinarjev. Razstava je tudi prikazala, da v Sloveniji odn. Jugoslaviji popijejo zelo malo brezalkoholnih pijač. Med tem, to popije v Švici vsak prebivalec na leto 20 litrov sadnih sokov, v Nemčiji 18 litrov, v ZDA 10 litrov pride v Jugoslaviji na prebivalca samo 0,07 litra.

Na Jezerskem je Zavod za socialno zavarovanje zaradi ugodnih klimatskih pogojev osnoval Provizorij za klimatsko zdravljenje očesne tuberkuloze. Zavod je nameščen v vili "Štoržič".

V slovenjegraškem okraju so predvidene 4 komune: V Slovenj Gradcu za Mislinjsko dolino, v Mežici ali Prevaljah za Mežiško dolino, ostali dve pa naj bi zajemali področje Dravske doline z elektroenergetskim sistemom Dravskih elektrarn.

V Novem mestu so kom. poslanci s funkcijarij posameznih občin ugotavljali, da se je lov za dobičkom zelo razvil tudi v dolenskih okrajih. Pri odkupu malin so n. pr. posamezna podjetja dvignila ceno malinam od 50 na 240 dinarjev za 1 kg. Pritoževali so se, da je postala resen problem nova odmera davkov po katastrofi.

V Mariborski okolici nameravajo doseči občine organizirati v 4 komunah. Te naj bi bile v Rušah, Slovenski Bistrici, Lenartu in Šentilju.

Na kongresu matematikov in fizikov so udeleženci kongresa priporočali sedanjim kom. oblastem, "naj se v srednješolski pouk ponovno uvede astronomija kot bistven sestavni del izobrazbe sodobnega človeka in uspešno sredstvo za pobijanje religijskega in psevdoznanstvenega praznoverja".

V Sežani so odprli novozgrajeni kraški vodovod, novo bolnišnico, veliko mlekarino ter tovarni pletenin in radio. industrije. Po novem vodovodu sedaj Sežana dobiva vodo iz 30 km oddaljenega Vinodola v Vipavski dolini.

V ptujskem okraju so lansko jesen pridelali dovolj krompirja. Navadno ga pridelajo do 4.000 vagonov. Od tega pridelka gre čez 1.500 vagonov na trg.

V Ravnah na Koroškem so zgradili novo gimnazijo za 600 dijakov. Ravnatelj te gimnazije je dr. Fr. Sušnik. Istčasno so v Ravnah odprli študijsko knjižnico in delavski muzej, ki prikazuje razvoj železarstva v Mislinjski dolini.

DJILAS IN DEDIJER OBSOJENA

V ponedeljak, 24. januarja, je bil v Beogradu proces proti komunističnim upornikom Milovanu Djilas in Vladimiru Dedijeru. Proces je bil tajen. Zanj je bilo veliko zanimanje. Doma in v inozemstvu. Britanska laburistična stranka je odločila poslati celo posebnega opazovalca na ta proces. Tudi inozemski časnikarji so ga z zanimanjem pričakovali. Sprito takega stanja se je komunistično vodstvo znašlo v neprijetnem položaju. Če bi dovolili javen proces, bi o njem svetovno časopisje podrobno poročalo. Gotovo bi v podrobnostih prineslo zagovore obeh obtožencev,

Ob "Tednu muzejev ter varstva kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti", ki so ga imeli tudi v Jugoslaviji na pobudo Mednarodnega sveta muzejev v Parizu, so listi poročali, da je bilo pred vojno v Sloveniji 15 muzejev in galerij. Med temi so: Narodni, Etnografski in Prirodoslovni muzej, Narodna galerija, Mestni muzej, Slovenski šolski muzej, Kriminalistični muzej v Ljubljani. V Mariboru je Pokrajinski muzej, v Ptuj, Mestni muzej, v Celju Mestni muzej. Muzeji so še v Škofji Loki, v Krškem, v Brežicah Posavski muzej in Sokličev muzej v Slovenj Gradcu. Sedaj je v Sloveniji 36 muzejev. Na filozofski fakulteti v Ljubljani je uvedena muzeologija kot predavalni predmet. Komunisti ob tej priliki niso objavili koliko kulturnih spomenikov so med svojim splošnim uničevanjem vsega, kar ni služilo komunističnim ciljem med drugo svetovno vojno, porušili in požgali.

Za pripravljalna dela za modernizacijo mariborske plinarne, ki je stara skoro 90 let, so porabili 45 milijonov din. Zagotovljena so pa že tudi sredstva za študije za novo plinaro. Postaviti jo nameravajo na Teznu pri Mariboru.

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Velikonjevo najlepšo povest "VIŠARSKA POLENA" bomo začeli objavljati kot podlistek v "Svobodni Sloveniji" v prihodnji številki. Podlistek bomo objavljali tako, da si ga bodo naročniki lista lahko izrezali ter hranili.

PORAVNAJTE NAROČNINO TEDNIKA "SVOBODNA SLOVENIJA" Naročnina znaša:

Za leto 1955: Pri enkratnem plačilu \$ 80.—, Pri plačevanju v obrokih \$ 43.— za pol leta in \$ 23.— za četrt leta. Pri spevajte prostovoljno za tiskovni sklad. Naročnino plačajte na Victor Martinez 50, Bs. Aires, ali pa po pošti (giro postal). Ne odlašajte s plačilom!

OSEBNE NOVICE

Poroka. V petek, 21. t. m. sta se poročila v župnijski cerkvi sv. Julije v Buenos Airesu g. Janko Bradač iz San Martina de los Andes v Neuquenu in gdč. Almira Šurla, ki je dne 16. t. m. prispešla z ostalimi Slovenci v Argentino. Obema ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in mnogo božjega blagoslova.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI Katoliški misijoni. Januar - Februar. Vsebine: Pismo lj. škofa dr. Rožmana vsem rojakom; Sveti Pavel prvi misijonar (Daniel Rops-nj); Hram svetovnega

obeh vplivnih komunistov, pa tudi njihovih zagovornikov, med katerimi je bil po enem poročilu tudi dr. Ivo Politeo, znan po svoji obrambi zagrebškega nadškofa kardinala Štepinca pred komunističnim tribunalom. Svetovna javnost bi tako zvedela, na kako trhljih osnovah je zgrajena kom. diktatura v Jugoslaviji. Zato so se v Beogradu odločili za tajen proces.

Oba obtoženca, Djilas in Dedijer, sta prišla na razpravo v spremstvu svojih žena. Pred sodnijo ju je zbrana komunistična sodrga sprejela z žvižganjem, inozemske časnikarje pa s posmihanjem, norčevanjem ter z psovki. V dvorano so imeli dostop samo zanesljivi domači komunistični časnikarji, ter kakih 100 zanesljivih in režimu vdanih komunistov. Ko so inozemski časnikarji zahtevali od predsednika sodišča dovoljenje, da bi tudi oni smeli biti navzoči pri razpravi, jim je sodni predstojnik dejal, "da inozemskim časnikarjem ni dovoljeno prisostvovati poteku razprave zaradi njihove dosedanje kampanje v zvezi s to zadevo in ker nismo prepričani, da bodo točno poročali o procesu". Da pa ne bi nobena stvar prišla v javnost in tako v svetovni tisk, je državni tožilec zahteval izpraznitev dvorane. Morali so jo zapustiti tudi domači komunistični časnikarji in ostale osebe. Proces se je tako vršil za zaprtimi vrati.

Javnosti je bilo samo sporočeno, da sta Milovan Djilas in Vladimir Dedijer pogojno obsojena. Prvi na 18 mesecev zapora pogojno za tri leta in Vladimir Dedijer na 6 mesecev zapora pogojno za dve leti. Oba sta bila obsojena po čl. 118 Kazenskega zakonika zaradi "poskusa miniranja sedanjega socialnega, gospodarskega in političnega reda z izjavama, ki sta jih dala dopisnikoma dveh zahodnih dnevnikov pred božičnimi prazniki."

miru v Hiroshimi (L.L.C.M.); Po misijonskemu svetu; Svetovna osemndevnica za zedinjenje Cerkva (France Glavač); "Uboge boste imeli med seboj vedno" (O. Jože Cukale); Udaipur (Aladin); Iz pisem slovenskih misijonarjev; Cerkve in misijoni (Dr. Janez Vodopivec); Eno samo je potrebno (Nikolaj Jeločnik); Ksaverij neustrašeni (Paul Piron-M. Trpotec) in priloga Mladi misijonar. Družabna pravda. Štev. 86. Vsebine: Sociologija II (Jože Jonke); Trabaja forzada (Miguel S.); Lastnina v slovenskem pravu (Dr. S. A. Mikolič); Zanam, pobornik krščanske demokracije (L.L.C.M.); Naš podjetnik in knjigovodstvo (Jože Mavrič); Nadškof Rosell v Arellano (A. T.); Solastništvo v evropski industriji (S. Č.); Bodoče možnosti za rokodelstvo (Dr. S.A.M.); Iz domačega in tujega tiska; Socialni študijski krožki; Iz gibanja. Številki je priložena slika akad. slikarice Bare Remčeve — odtis lesoreza z božičnim motivom. V letu 1955 bo Družabna pravda izhajala vsak poldrugi mesec. V vsem bo izšlo 8 števk.

Mar del Plata

V župni cerkvi sv. Petra in sv. Cecilije je bila 31. decembra 1954 krščena Marija Cecilija Marcuza, dne 21. novem-

IZLET DEKLET V RODRIGUEZ 16. I. 1955

Nedeljsko jutro. Živahno vrvenje deklet pred ramaško cerkvijo. Pisane obleke se mešajo med veselo in prijetno pričakovanje lepega dne. Na izlet gredo slovenska dekleta.

Velik omnibus že čaka. Kmalu nato med veselim dekliskim prepevanjem omnibus z enakomerno vztrajnostjo zmanjšuje razdaljo do prelepe "Granja Dolores".

Ko pridejo na cilj, nasmejanih obrazov poskačejo z omnibusa. Prijazni oskrbniki nam brž pokažejo kopalni bazen. Dan je tako lep, da si lepšega ne bi mogle želeli. Ne mine četrť ure, ko prve že poskačejo v čisto vodo. Kmalu je bazen poln kopalk. Druge posedajo pod lepimi macesni, bori in cvetočimi oleandri.

Predsednica — naša Mara — in Pavla nam pa ves dan strežeta z okusnimi breskvami in hladilno pijačo. Seveda se tudi torbe počasi praznijo.

Skupino deklet zamoti žoga, druge sonce. Obrazi in ramena spreminjajo barvo. Bazen ni niti trenutek prazen. Kako pa voda vabi in sončna toplota priganja v vodo! Šele pozno popoldne tudi najvnetejše kopalk pridejo iz vode, saj se bliža čas odhoda.

Ko smo vse "nared", nam upravitelj razkaže še velikansko kokošjerejo. Pravi, da imajo trenutno sto tisoč kokoši. In kje so še vse številne race, piščanci in zajci!

Z največjim zanimanjem smo si še ogledale velike umetne valinice, ogromna skladišča jajc in celo vrsto hladilnic.

Spraševanja kar ni hotelo biti konca, a šlo je proti večeru, zato smo se z našo pesmijo "Gor čez izaro" zahvalile in poslovile od prijaznih oskrbnikov.

Domov grede je bil omnibus poln zagorelih obrazov, ožganih hrbtov in smejočih ust, ki so razigrano prepevale pesem za pesmijo in se čutile res vse eno, ko so z vso dušo pritrjevale besedam pesmi: Slovenka sem, Slovenka čem ostati...

Res lep dan smo preživele — izven mesta, izven tovarn — hvaležne Bogu in dobrim ljudem! Le to želimo, da bi nam SDO kmalu pripomogla še do tako lepih doživetij in da bi šla z nami še vsa ostala naša dekleta! —k—

bra 1954 rojena hčerka g. Alberta in gospe Vide, roj. Trobec. Novorojenko je krstil g. Boris Koman.

Ne zamudi ugodne prilike!

Naloži sedaj svoj denar na tak način, da ga vedno lahko dobiš nazaj, kadar ga potrebuješ, in da Ti obenem prinaša lep dobiček!

Kako to lahko storiš Ti povesta brata

FRANCE in JANEZ KRIŠTOF

Brandsen 658.
Ramos Mejía, FCNDFS

od 9. do 11,30 ure

in po telefonu 658-0827
od 19. do 21. ure.

Nj

MED DVEMA OGNJEMA

Dnevi so mu prehitro tekli. Vse je hotel spraviti v red, da bi se bodoča gospodinja počutila zares doma. Zginila je slama s strehe; na novem povečanem ostrižu je zažarela rdeča streha, da se je videla hišica od daleč kot gradič v pravljicnem svetu. Med njivo in ulnjakom pa je postavil lično ograjo za vrt, kjer bo za Franco, da bo lahko imela rože in zelenjavo. Zidarja Tone in Janez sta mu za čuda urno postavila zid v celi dolžini zadnje stene; iz široke veže sta napravila čedno kuhinjo. Leseno je pustil le še hišo, da bosta živela v njej, dokler se druga dodobra ne osuši.

Obema je bilo všeč, ko sta prišli pogledat, materi in Franci. "Lepo boš imela, Francka, lepše kot v našem grabnu."

"Boste pa k nama prišli!" je napol zares menil France.

Po sv. Martinu so pripeljali balo in zadnjo nedeljo pred adventom je pripeljal v hišo novo gospodinjno. Komaj se mu je zdelo mogoče, da je res, da je Franca njegova, da bo z njim delala, z njim srbela, z njim se veselila, z njim noč in dan živela, da bosta oba en sam. Zdaj je odpadel od njega tisti mrzli oklep samote in zapuščenosti, ki se ga ni mogel otrestiti, odkar je od doma zbežal. Zdaj mu je bil dom le še lep spo-

min, ki ga prerašča srečnejša sedanost. Tudi Franci se je videlo, da je srečna. Z vsem srcem mu je bila predana, ker je čutila, da je tudi ona njemu vse.

Po poldrugem letu jima je sreča zrasla do vrha. Dobil je hčer in potem še dva sinova. Več si ni mogel želeli. Čutil je, da mu teče življenje tako lepo, da se je bal, da dolgo tako ne bo mogoče.

Šest let je bila stara hčerka, ko mu je prinesla nekaj lepih zlatorjavih kostanjev.

"Tamle za njivo sem jih dobila pod našim kostanjem", mu je veselo pripovedovala.

"Poglej, tudi ta mi je napravil veselje!" se je obrnil k ženi; le kdo bi mislil!

Šla sta ga pogledat, France je šel tedaj čez petdeseto leto; med črnimi lasmi so se mu že svetili beli.

"Da bi vsaj Bog dal toliko časa takole življenje, da bi otroci odrasli, potem, mislim, da sem užil dosti dobrega, hvala Bogu, pa tebi."

"I seveda, koliko si pa star, ti dren močni!" se mu je nasmejala. "Še vnuke boš pestoval in jim kostanj klatil."

"Ne mislim, da sedaj nisem zdrav in močan, pa vendarle lahko kaj pride, ko so take homatije po svetu lani in letos."

"Bo že Bog dal, da bo prav. Pusti

skrbi, France, saj za vojsko si že tudi prestar", ga je skušala raztresti.

Nebo njune sreče se je zares potemnilo. Poklicali so ga na orožne vaje. Kot bi mu z železno, mrzlo roko segel prav do srca in ga počasi začel trgati iz nje, je občutil. Prvič je moral pustiti dom sam in spet sam živeti brez hiše, brez žene in otrok. Otožno je zrl z Blegaša na Tolminske hribe, srce pa ga je vleklo na drugo stran doli pod Dešno, kamor so mu hribi zapirali pogled. Povsod je bilo polno vojaštva, čutil je, da vse vre, da dere hudournik, ki mu bo spodkopal in podrl to lepo življenje.

Ko je prišel po treh tednih domov, je bil popolnoma osivel.

"No le poglej, kako je bilo hitro konec", ga je lahko pobožala po sivi glavi Franca. "Saj se bo vse lepo izteklo, kakor sem rekla."

"Da bi se le, pa se bojim, da se ne bo." Oklenil se je je, kot bi iskal opore, rešitve, Franca je čutila, da se mu močne roke tresejo.

Za Veliko noč je udarilo. Niso ga poklicali v vojsko; ostal je doma, pa ni imel nikjer obstanka. Ni se mogel odločiti za nobeno delo.

Po praznikih je zagledal laške čete, ki so se valile proti mestu. Ostal je v hiši v strahu, da ga ne bi prijel, ker je pred leti ušel. Po nekaj dneh so prišli Nemci. Spet se je oddahnil. "Zdaj bo vsaj red in vojske tukaj ne bo" je spet poln-

upanja dopovedoval ženi.

Kmalu so začele deževati nove postavbe in novi odloki. Začeli so odganjati ljudi, da je vsaka hiša trepetala kdaj pride na vrsto. Spet se je držal doma. Vsaka govorica ga je potrla, vsak dan znova zaskrbel.

Na poletje so oživel gozdovi. Tudi Dešna je oživela. Ponoči so prihajali v hišo. Zdaj ji je bilo v prokletstvo ta samota in mir, ker niso imeli miru nikoli. Začeli so padati prvi Nemci, začela se je procesija obešenih in streljanih talcev. Povsod so strašili razglasi in svari.

Francetu se je hrbet upognil. Na kolnih je prosil goščarje, naj ne hodijo k njemu ponoči in naj ga ne spravljajo v nesrečo. Odgovor je bil surov, podprt z grožnjo, da bodo še njega vzeli s seboj. Začel je hirati in se hitro starati. Strah in skrb sta se mu zarežala v srce in obraz.

Spomlad je bila žalostna. Čutil je, da ga delo utruja do onemoglosti. Gledal je kako riše skrb ženi gube v obraz, kako so večkrat lačni otroci, ker so ponoči goščarji odnašali iz hiše vse, kar so našli.

Prišlo je še zadnje, najhujše. Prišli so gestapovci ponj, ga uklenili in odgnali. Na pragu je kot bled kamnitni steber ostala Franca, okrog nje prestrašeni otroci. Ko so ga odpeljali, se je opotekel kot otrok, ki je shodil.

Nič ni vedel kje hodi, kdo ga srečuje. Po ušesih mu je zvonilo neprestano: "Zdaj je konec, konec, konec." Nekaj tednov je bil zaprt s tolikimi drugimi. Vsem so klonile glave na prsi, vsi so čutili najhujše, da so sojeni, da je vsaka ura lahko zadnja. Dan za dnem so jih klicali ven, da se niso nikoli več vrnili.

Tudi nanj je prišla vrsta. Ni vedel nič koliko so jih dali na kamijon in zvezali. Videl je, da jih peljejo nazaj proti Loki. Sonce je svetilo na hrib sv. Ožbolda, pod njim se je bleščal križ na zvoniku sv. Andreja. Tam ob mestu je iz smrek gledala rdeča streha cerkvice na hribcu. Za ozadje pa je stala Dešna. Smreke so bile mrke, temne, mrzle kot križi na grobovih. Pod njimi pa rdeča streha njegovega izgubljenega raja. Iz oči mu je pripolzela solza, potem pa se mu je zameglilo, da se je moral nasloniti na drugega obsojenca.

Postavili so jih v vrsto, za hrbtom so lajale rezke, mrzle besede in je ropotalo orožje.

Tedaj mu je za hip zažarela v čudovitem siju vsa Dešna. Hiša se je zdela in cvetela kot gradič v pravljici, potem pa je ugasnilo vse.

Ležali so kot posekana drevesa, med trupli pa je trdo, brezobzirno hodil tujec in s samokresom v roki ugašal pojemajoče iskre zadnjih sanj.

K o n e c

SLOVENCİ PO SVETU

KANADA

Za blagoslovitev slov. župne cerkve Marije Pomagaj v Torontu dne 19. decembra 1954 je slovenska župnija v Torontu izdala posebno slavnostno število svojega glasila "Božje besede" na finem papirju. Na notranji uvodni strani je objavljena slika papeža Pija XII., sledi poslanica torontskega nadškofa kardinala James-a C. McGuigan-a. Objavljena je tudi njegova slika, kakor tudi slika njegovega pomožnega škofa Francis-a V. Allan-a. Naš škof g. dr. Gregorij Rožman je za to posebno izdajo "Božjih besedi" napisal članek "Pomen slovenske cerkve v Torontu". Rev. Jakob Kolarič, C. M., župnik slovenske župnije Marije Pomagaj v Torontu, je objavil članek "Pot do slovenske cerkve v Torontu" in članek "Podoba Marija Pomagaj". Iz njega izvemo, da je podoba Marije Pomagaj, ki krasi glavni oltar slovenske cerkve v Torontu, na prošnjo p. Bernarda Ambrožiča naslikal po sliki Leopolda Layerja leta 1927 akademski slikar p. Blaž Farčnik. France Gorše je v tej številki objavil "Misli ob kiparskih delih za slovensko cerkev v Torontu". V tej številki so še objavljeni naslednji prispevki: Kako je Marija Pomagaj dobila krono?, Kako je rastle slovenska župnija, Naša cerkev v številkah ter Slovenska umetnika na razstavi in v radiu.

Letošnji Zbornik

5. IZPOPOLNUJ DUŠO IN ZNANJE!

Tako-le, recimo za svojo desetletnico naj izda Svobodna Slovenija v bibliofilski izdaji vse letošnje poslanice, ki jih je v njen zbornik napisal škof Rožman. Kako lepa knjiga bi to bila in letošnje besede bi bile med najlepšimi. Čeprav so pisane škofove besede vsako leto pod časovnimi vtisi, so vendar vodila za zmemor.

Nekaj takšnega kot tiste zadnje v "Podobah iz sanj", tudi Pregelj ima podobne stvari — je Goričanov Veliki shod malega naroda. Pisal je pesnik, ki stoji sredi življenja.

Včasih so se že oglašili, ki so govorili, da ne rabimo naukov, naj nas rajši vzgajajo posredno. Saj je vse drugo skoraj posredna vzgoja, da si jo pa sam posreduješ, so potrebni napotki, potrebna jasna beseda od ust do ušes. Dr. Milan Komar pravi, da potuje smrt z nezanimanjem incognito, hoče reči in tudi reče: oduren skopuh je, pogubljenec, ki stoji ob strani. Posebej ženam in materam.

Rojake iz Starega trga pri Rakeku, Velikih Lašč in Dobropolj opozarjamo na knjigo "Krivda rdeče fronte", ki jo je napisal msgr. Škerbec, kajti v knjigi je točen popis najbolj krvavih dogodkov za časa kom. revolucije. Pohitite z nakupom! Cena 17.— pesov. Na prodaj v Dušnopastirski pisarni.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300

Sporočamo vsem slovenskim strankam, da bo zaradi počitnic trgovina zaprta od 14. februarja do 26. februarja.

Za eventualna nujna popravila — prosimo — pokličite po telefonu.

**Zlatarna in urarna
BOYU**

ram pa govori ga. Anica Kralj; ne katerikoli ženi piše pismo, vsem ženam ga je napisala. Ali se spominjate kaj so prevzvišeni napisali o njenem lanskem članku? Letošnji je še tehtnejši.

Politično in domoznansko obzorje širita letos dve razpravi. Eno so našli v zapuščini Franceta Kremžarja: Jugoslavija v preteklosti in prihodnosti. Zlasti mladina naj to bere, tista mladina, ki se še ni dokopala do prepričanja, da mora nekoliko proučevati našo preteklost, sedanjost in možnost prihodnosti. Tu je snov zgoščena. Kakšnemu udeležencu državopravnega tečaja članek morda ne bo preveč novega povedal, toda koliko pa jih je teh udeležencev? In še I. A.-jevo prebivalstvo Slovenije naj si prebere, ta naša mladina, da ne bo mislila, da sta Slovenija samo Blejsko jezero in sivi Triglav, ampak da so Slovenci tudi v njej živeči Slovenci. Moj članek o slovenski narodni noši spada tudi nekoliko v ta okvir. Naj na tem mestu izrazim zahvalo uredništvu, da ga je tako bogato ilustriralo. Obžalujem, da nisem razpolagal z večjim številom virov. Zlasti še nismo dobili 2. dela Ložarjevega Narodopisja Slovencev, kjer je prav narodne noše obdelala — gotovo kritično in izrpnno — strokovnjakinja, gospa Ložarjeva. Prizanesite mi in upoštevajte vsaj mojo dobro voljo!

Izseljenci v širnem svetu bodo radi brali to, kar je napisal K. F. — le koliko je teh kratih in psevdonimov; ali res ne znamo povedati, kdo smo? — o svojih prvih vtisih v Severni. Neko-

liko zavisti bo, saj je fofšija naša narodna čednost, Amerikanci se bodo pa čehljali! Če se še znajo in niso tudi tega pozabili v svoji aklimatizaciji.

Dvoje tehničnih razprav posega v dve skrajno aktualni vprašanji. To pa nista selekciji, izbora, ampak res zbornika snovi. Prva je doktorja Ivana Ahčina razčlemba nauka o razvoju v luči znanosti in vere. Pičila, pa vredna znanstvena dognanja in zanimive znanstvene hipoteze so zvarili materialisti v neko lažjanoost, ki jim služi za podlago njihovega učnega, miselnega in političnega sistema, pa še v opravičilo človeškega poživljenja. J-H se je lotil enega najbližjih tehničnih problemov: človekovega prodora v vesolje. Pred odletom z zemlje proti luni se imenuje članek, govori pa največ o ustvaritvi umetnega planeta med zemljo in luno. Čez kakšnih deset let bomo tako daleč, potem je na luno le še izlet.

M. M.

TEHNIKA 1954

Najvažnejše iznajdbe in tehnični napredek v preteklem letu je bil po mnenju strokovnjakov naslednji: 1) Spreminjanje atomskega radijskega izžarevanja v električno energijo in razvoj in uporaba sončnih baterij, ki spreminjajo sončno toploto v električni tok. 2) Fotosinteza neživih zelenih zrn, pridobljenih iz rastlinskih celic. 3) Množično cepljenje 1,5 milijona ameriških otrok proti otroški paralizi. 4) Lovsko letalo "Pogo", ki se dvigne v zrak navpično in pristaja z repom navzdol. 5) Uporaba

EUROPAK

Cangallo 439, I. nadstropje, štev. urada 119, Buenos Aires - Tel. 30 - 5224 obvešča vse svoje cenjene stranke, da v domovini niso uvedli nobene nove carine na pakete in veljajo še nadalje prejšnji predpisi.

Pošiljamo kakor doslej pakete s kavo in z vso ostalo hrano iz našega skladišča v Trstu. Obenem pošiljamo pakete iz Argentine, ki nam jih pri- nesajo stranke same, kakor tudi vse vrste zdravil, šivalne stroje, kolesa, radijske aparate itd.

EUROPAK

Revija "Duhovno življenje" vabi vse Slovence iz območja Vel. Buenos Airesa,

DA SE UDELEŽIJO

VELIKE DRUŽABNE PRIREDITVE

ki bo v prostorih SLOVENSKE PRISTAVE V MORONU dne 6. februarja 1955

Spored:

- Od 15 ure dalje na razpolago tople in mrole jedi ter hladna pijača;
- Ob 16 uri pričetek srečolova;
- Ob 18 uri žrebanje tistih, ki so do 6. februarja poravnali celotno naročnino DŽ;
- Ob 18.30 uri razdelitev dobitkov, zadetih na srečolovu;
- Od 19 ure dalje prosta zabava ob veselih zvokih slovenske in tuje glasbe.

Osrednja točka prireditve
VELIK SREČOLOV z nad 500 dobitki

Glavni dobitek

LEPO KOLO.

ki si ga bo mogel izžrebanec izbrati po lastni želji,
t. j. ali možko ali žensko

Pri nagradnem žrebanju naročnikov DŽ bo glavni dobitek
ELEKTRIČNA STENSKA URA

Vstopnina \$ 2.—; otroci imajo vstop prost

V PRIMERU SLABEGA VREMENA SE PRIREDITEV PRELOŽI
NA PRIHODNJO NEDELJO

Položaj Cerkve v Sloveniji in na Hrvaškem

Zborovanje slovenske "patriotične duhovščine"

Po poročilih Kathpressa je položaj Cerkve v Jugoslaviji zelo težaven. Tako je novomenovani zagrebški pomožni nadškof dr. Franjo Šeper pod stalnim policijskim nadzorstvom. Po svojem imenovanju se še ni mogel svobodno gibati po zagrebški nadškofiji. Tudi še ni mogel obiskati nadškofa kardinala Stepinca, ki je interniran v 60 km oddaljenem Krašiču.

Na Hrvaškem je komunistična tajna policija v zadnjem času tudi zaprla 50 hrvatskih duhovnikov in to na področju zagrebske, zadarske in šibeniške škofije. Očitno so jim, da so delali na odcepitvi Hrvatske od Jugoslavije ter da so podpirali državni sovražno politiko Vatikana.

V Sloveniji komunisti na vso moč podpirajo tiste duhovnike, ki so organizirani v njim naklonjenem Cirilometodijskem društvu. Od komunistov dobivajo razne ugodnosti tako posamezniki, kakor tudi društvo, ki zaradi tega pridobiva na članstvu.

Delovanje in razvoj filokomunističnega Cirilometodijskega društva je bil prikazan na obnem zboru, ki je bil v Ljubljani septembra lanskega leta. Vršil se je dne 28. in 29. septembra. Je bil to III. redni občni zbor Ciril-Metodijskega društva, t. j. stanovskega društva slovenske "patriotične duhovščine", kakor je člane tega društva proglašal v svojem propagandnem članku pred tem obnem zborom organizac.

tajnik CMD Jože Šavara. V njem je Šavara tudi utemeljeval potrebo po ustanovitvi tega društva s tem, ker "da so videli, da je nujno potrebno, da duhovniški stan, ki se je posebno omadeževal v času narodno-osvobodilne vojne na slovenski zemlji, izpriča kot stanovski kolektiv svojo državljansko zavest ter se tesno poveže z vsemi vernimi množicami". S III. obnim zborom je bila združena tudi proslava petletnice obstoja tega društva. V ta namen je bila najprej slavnostna seja glavnega odbora CMD, na kateri so društvu čestitali predstavniki sedanje oblasti in zastopniki duhovniških organizacij iz drugih republik. Čestitke so izrekli tudi predsedniki posameznih pokrajinskih odborov. Govorili so: za Ljubljano okoli in kočevski okraj Tone Renko, za Maribor Anton Ravšel, za Primorsko Lucijan Krajnik, za Obmurje Ivan Čamplin, za Celje, trboveljski in šoštanjski okraj Avgust Štancer, za Gorenjsko Jože Vovk, za Dolenjsko Lojze Žabkar in za Zasavje Jaka Zidanšek. Slavnostni govornik je bil dekan Alojzij Kurent. Na predlog tajnika CMD Šavore so bili imenovani za častne člane CMD: "za narodno kulturno delo" akademik Fr. S. Finžgar ter dekan Fr. Ks. Meško, za "ideološko sodelovanje" žpk. Dr. Angelik Tominec, za "sodelovanje v narodno osvobodilni vojni" žpk. in biseromašnik Janez Rozman, žpk. Fran Vavpotič, žpk. Fran Šmit in dekan ter zlatomašnik Josip Milanič.

Redni občni zbor je 28. sept. začel predsednik CMD žpk. Matija Medvešek. Kot velik uspeh dosedanjega dela CMD je navajal, "da je danes vsem duhovnikom jasno, da je resničen nacionalni in verski obstoj in napredek možen le v svobodni jugoslovanski skupnosti". Po izvolitvi delovnega predsedstva — predsedoval mu je dekan teol. fak. dr. Stan-ko Canjkar — in po izvolitvi liturgične, socialno-politične in organizacijske komisije, je občni zbor CMD pozdravil Ivan Regent v imenu glavnega odbora SZDL in Izseljenske matice, za njim sekretar komisije za verska vprašanja pri Zveznem izvršnem svetu Miloje Dilparčić, nato pa predstavniki duhovniških stanovskih društev iz ostalih republik. Pater Rupert Suhač je govoril v imenu duhovnikov v biv. coni B, v imenu Cirilskega društva bogoslovcev pa Marjan Smolik. Dr. Stanko Canjkar je podal poročilo o petletnem delu CMD. Poročilo v ljb. kom. listu pravi, da je "razčistil nekatere napačne poglede na društvo, s katerimi so skušali odvrčati duhovščino od članstva v tem društvu".

Po končanem obnem zboru, kateremu so prisostvovali 204 delegati, je glavni odbor CMD sklical tiskovno konferenco, na kateri so med drugim dajali časnikarjem izjave predsednik društva Matija Medvešek, podpredsednika dr. Cajnkar, in žpk. Fran Šmon, prior kartuzije Pletarje dr. Edgar Leopold, prof. na teol. fak. dr. Maks Miklavčič in Franc Lipičnik, ptujski prošt Ivan Grajč, dravograj-ski prošt Matija Munda in dekan Gabriel Piščanec.

Dr. Cajnkar je naglašal, da se je v petih letih društvo afirmiralo in da bo do sedaj od priprav lahko prešli k delu. Glede smernic CMD za bodočnost je Matija Medvešek povedal, da je bilo na obnem zboru sklenjeno, da bo posebna študijsko-dokumentacijska komisija zbirala material o pozitivnem delu duhovnikov v času NOB. Za utrditev organizacije je ustanovljena organizacijska komisija, ekonomsko-socialna komisija in komisija za prošnje in pritožbe. Za proučevanje sodobnih vprašanj bodo na temenu ustanovili študijske krožke. Glavni odbor CMD ima tudi v načrtu, da poleg svojih dosed. glasil "Nove poti" in "Organizacijskega vestnika" izdaja priloge "Novi poti" o aktualnih problemih. Na vprašanje, kako se delo CMD odraža med slovenskimi duhovniki, je žpk. Šmon dejal, da predvsem v tem, "da so mnogi člani s pomočjo društva postali zavedni člani ljudske skupnosti in pristaši socialistične ureditve". Povedal je tudi, da je od okoli 940 rimokat. duhovnikov v Sloveniji 55% včlanjenih v CMD, od bogoslovcev pa da je 90% organiziranih v Cirilskem društvu bogoslovcev. Glede odnosov med CMD in ordinariji je prof. dr. Miklavčič povedal, da so društvena pravila vskladili z željami ordinarijev in zato ni nobenega povoda za kake pomisleke proti društvu. Sed. zakonodajo, ki zadeva vero in cerkev je hvalil Ivan Voda, župni upravitelj iz Starš pri Ptuj, o dobrih odnosih med CMD in sed. kom. oblastjo je govoril žpk. Janko Rojht. Na vprašanje, "kako patriotični duhovniki ocenjujejo kontinuirano klevetanje Vatikana o preganjanju vere in

naravno radioaktivnega tritija za določanje starosti vode v dežju ali kjer koli. 6) Zgradba središča Rimske ceste, ki so jo ugotovili s pomočjo radijskih valov, ki jih pospešnje hidrogenski plin, za katerega so ugotovili da napolnjuje vse-mirski prostor. 7) povečana bojazen, da bo radioaktivni material iz atomskih in hidrogenskih bomb zastrupil zemeljsko ozračje in spravi v nevarnost nadaljni življenski obstoj človeštva.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Ob smrti gospe Antonije Rupnik in gospoda Ignacija Poštajnerja je Društvo Slovencev svojcem izplačalo posmrtnino in sicer po 2.100 pesov za vsak smrtni primer. S tem je bilo izčrpanih 44.— \$, ki so jih doslej člani vplačali. Ker ima večina članov vplačanih le 24 smrtnih primerov to je 41.— pesov, s katerimi je plačan tudi že smrtni primer gospe Rupnikove, prosimo vse člane, da takoj plačajo novih 9 pesov za 25., 26. in 27. smrtni primer tako, da bodo imeli vplačanega 50 pesov posmrtninskega prispevka.

Kakšnim lažem je naselil L. Adamich, kaj se je v resnici dogajalo pri Sv. Urhu, kaj je bila črna roka, kako je bilo v Pletarjih — vse to vam bo povedala knjiga "Krivda rdeče fronte", ki jo je spisal msgr. Škerbec. Knjiga stane 17.— pesov in se dobi v Dušnopastirski pisarni.

OBVESTILA

Slovenska Beseda bo priredila v soboto, 12.II.1955 ob devetih zvečer predpustno zabavo v Santos Lugares. Podrobnosti v prihodnji številki Svobodne Slovenije.

Poseđujem lokal (galpon) 150 m² in 15 H.P. moči, blizu železniške postaje na asfaltu.

Sprejem družabnika-strokovnjaka za katerokoli industrijo.

Informacije v gospodarski pisarni na Granaderos 61. T. E. 66-0818.

Prodajam zemljišče v Moronu, v isti kvadri kot je slovenska Pristava.

ZEMLJIŠČE MERI 206 m²

Informacije:

RAUCH 1301 — MORON

Dr. Jože Ermenc

Billinghurst 97/I, Dpto D. Capital
Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires